

biografia

Pere Fages: cinema, política, literatura

Un activista a favor de la cultura i del país

L'activitat polièdrica de Pere Fages Mir (Barcelona, 1942 – Sant Miquel de Fluvià, 2012) el converteix en una figura difícil de classificar, però que ocupa un lloc rellevant i indiscutible en el panorama cultural i polític del tombant dels segles xx i xxi. Malgrat aquesta diversitat, hi hagué sobretot tres camps on la seva aportació es va fer sentir de manera especial i pública: la política, el cinema i la literatura. Ara bé, en una dimensió menys coneguda, cal assenyalar que fou un molt bon cuiner i gastrònom, i un lector empedreït. Tot plegat eren facetes diferents de la seva personalitat creativa que cal contemplar com una globalitat.

ENRIC PUJOL > TEXT

ROGER LLEIXÀ > FOTOS

En aquest àmbit fou allò que en diuen una «bèstia política», ja que la duia a la sang. Membre impulsor de l'Assemblea de Catalunya a principi dels anys setanta, hi va desenvolupar feines de comunicació i organització. No en va, ja el 1970 ja havia desenvolupat una activitat similar en la tancada d'intel·lectuals que s'havia fet a Montserrat contra el procés de Burgos. L'activisme clandestí a l'Assemblea li valgué un exili a París entre 1971-1975. Ell mateix explica com va haver de fugir de la policia franquista que el va anar a detenir a casa seva. Gràcies a la serenitat que va mantenir va aconseguir burlar-los, tancar-los en una habitació i fugir corrents. Fou una acció espectacular, una heroïcitat que li confegí una aurèola

gairebé mítica en els nuclis de la resistència antifranquista. Un cop a París, va ser cap de gabinet, secretari i amic del dirigent comunista Santiago Carrillo, amb qui mantingué una relació de per vida. Junts feren diferents viatges, fins i tot a la Xina i a Corea, a la recerca de suports internacionals per a una via democràtica al socialisme, per a l'anomenat eurocomunisme, condemnat obertament per l'ortodòxia soviètica.

L'activisme clandestí a l'Assemblea li valgué un exili a París entre 1971 i 1975. Ell mateix explicava com va haver de fugir de la policia franquista que el va anar a detenir a casa seva

En aquella època, en Pere era militant del PSUC i constituïa un referent polític no tan sols per a la gent del seu partit, sinó per a tothom que va estar implicat en la consolidació democràtica del país. Fou aleshores, ja al final del llarg procés de liquidació de la dictadura, quan ens vam conèixer, ja que aleshores es traslladà a viure definitivament a l'Empordà. Per a mi i per a molts dels que el vam conèixer aleshores fou una autèntica descoberta. Érem una colla els qui sempre li telefonàvem o l'anàvem a veure per conèixer la seva opinió sobre els darrers esdeveniments polítics.

Pels volts del 1985 es donà de baixa del PSUC i s'acostà cap a posicions cada cop més crítiques amb l'autonomisme que imperava en aquella època, fins que el 2000 entrà a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), on va desen-



>> *Pere Fages era conegut per ser un molt bon cuiner i gastrònom, i un lector empedreït.*

volupar la seva activitat política aquests darrers anys. Fa poc, encara donà suport a la constitució de l'Assemblea Nacional Catalana per la Independència, i confiava que aquest organisme podria jugar un paper decisiu per al nostre alliberament nacional, similar al que jugà en el seu moment l'Assemblea de Catalunya de finals del franquisme.

Un home de cinema

L'altra gran passió de Pere Fages fou el cinema. Hi féu gairebé tots els papers de l'auca: espectador, exhibidor, productor, crític cinematogràfic... Fins i tot arribà a fer de figurant en alguna de les pel·lícules que ell mateix produí, com *Cabezas cortadas* (1970), del realitzador brasiler Glauber Rocha, amb el qual es van fer molt amics. Així mateix, Pere Fages impulsà el moviment dels cineclubs ja des de principi dels seixanta. Fundà a Barcelona, al final d'aquella

dècada, amb Jaume Figueres i Antoni Kirchner, la primera sala d'art i assaig, anomenada Publicinema. Als setanta produí clandestinament documentals com *París, juny 1971*, dirigit per Manel Esteban, Carles Duran i Pere Portabella. També produí films destinats a sales d'art i assaig i als circuits comercials, com *Umbracle*, de Pere Portabella, *Los mares del sur*, de Manel Esteban o *1492*, de Ridley Scott, entre d'altres. La seva experiència li valgué ser nomenat vicepresident de la Federació Nacional de Cineclubs (1966-69) i president de l'Associació de Productors Cinematogràfics, a la primera meitat de la dècada

Pere Fages fou una figura clau del món cinematogràfic del seu temps

dels noranta. No és pas cap exageració, doncs, afirmar que fou una figura clau del món cinematogràfic del seu temps.

Val a dir que la seva participació, en una dimensió local, també fou cabdal en la constitució del cineclub Globus de Figueres, ja que possibilità una arrencada que hauria estat molt difícil i que fou gloriosa, amb la projecció de *Dersu Uzala*, d'Akira Kurosawa, en el vell cinema Savoy ple de gom a gom i amb molta gent asseguda a terra.

L'obra escrita

Un tercer gran àmbit d'actuació per a Pere Fages fou el periodisme. A principi dels anys seixanta havia començat estudis de dret a Barcelona i posteriorment, el 1964, estudià periodisme a Madrid. Col·laborà a *Tele-Express*, on firmava amb el pseudònim Pere Portas, el nom d'un personatge d'una obra literària catalana dels segles XVI-XVII que havia davallat als inferns i n'havia



>> *Pere Fages va fer nombroses col·laboracions a la Gran Enciclopèdia Catalana i a l'enciclopèdia El Cine.*

tornat. A part de cròniques i opinions polítiques, va poder publicar nombroses crítiques cinematogràfiques a *Fotogramas*, a *Nuestro Cine*, a *Treball*, a *Mundo obrero* i a d'altres mitjans.

No va reduir, però, els seus escrits al gènere periodístic. Féu també nombroses col·laboracions en obres de gran ambició editorial, com la *Gran Enciclopèdia Catalana* o l'enciclopèdia *El cine*. Així mateix, dirigí la col·lecció «*Cuadernos de Estudios Cinematográficos*». Fins i tot arribà a fer recerca històrica, com n'és una bona mostra l'extens postfaci que redactà per a la reedició del 2009 de l'obra *Climent*, que havia escrit el seu pare, el poeta Carles Fages de Climent. Aquest escrit implicà un treball arxivístic molt considerable del qual se sentia, amb molt de fonament, ben orgullós.

La seva desaparició va deixar pendent el seu projecte més ambiciós en l'àmbit de l'escriptura: la redacció de les seves memòries. De fet, en les converses —perquè cal dir que també era un gran conversador— ja n'havia explicat moltes, de coses, i es pot dir que aques-

tes memòries, encara que no han estat escrites, sí que han estat explicades. La seva idea era confegir una obra similar a les memòries de Josep M. de Sagarra, que, abans de parlar de si mateix, va fer un llarg historial de la seva nissaga. En el seu cas, volia parlar dels Fages, dels Climent i dels Mir (rics propietaris de Sant Sadurn) i, tot seguit, continuar amb la seva peripècia vital, tan rica i complexa.

Colofó: lectura i gastronomia

I ja per acabar, dues aficions més que el definien. La primera, la lectura. Fou un gran lector amb un criteri molt

Pere Fages es convertí en l'ànima del centenari del naixement de Carles Fages de Climent i va demostrar l'admiració que tenia envers el seu pare, com a escriptor i poeta

agut. La mateixa Biblioteca de Figueres li ho va reconèixer quan va morir, en fer un comunicat de dol per la pèrdua d'un seu usuari fidel que, a més a més, li havia fet cessió d'una part de la seva biblioteca personal.

I la seva segona passió: la cuina i la gastronomia. Li agradava molt menjar i cuinar. En sabia molt. Les seves «patates a la Sibina» eren una delícia, i qui les tastava no podia oblidar-les mai més.

Vinculat a la lectura i a la difusió cultural en general, fou promotor de moltes iniciatives (com ara els festivals culturals d'Ordis dels anys vuitanta) i va donar un suport decisiu a d'altres que sense ell no haurien reeixit. Aquest és el cas de la commemoració del centenari del naixement del seu pare, el 2002. Ell es convertí en l'ànima del centenari i va demostrar l'admiració que tenia envers Carles Fages de Climent com a escriptor i poeta.

Tots els qui el vam tractar no el podem oblidar de cap manera, perquè conèixer-lo va ser tot un luxe.

Enric Pujol és historiador.